

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Освітня програма	35187 Філологія (мова і література англійська)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	035 Філологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

15.01.2021 р.

Справа № 1296/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Ігор Лиман – головуєчий,
Шабанова Юлія Олександрівна,
Снитко Олена Степанівна,
Серебрянська Ірина Миколаївна,
Попович Василь Михайлович,
Півненко Володимир Юрійович,
Олена Сминтина,
Олена Колесник,
Мойсієнко Віктор Михайлович,
Луцак Світлана Миколаївна,
Єсипенко Надія Григорівна,
Дейнеко Іван Андрійович,
Гуз Анатолій Михайлович,
Виткалов Сергій Володимирович,
Олена Александрова,

за участі запрошених осіб:

Врабель Томаш Томашович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	35187
Назва ОП	Філологія (мова і література англійська)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 15, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОП та програмні результати навчання узгоджені з місією та стратегією Закарпатського угорського інституту ім.Ференца Ракоці II, викладеними у Концепції комплексного розвитку та діяльності Закарпатського угорського інституту ім.Ференца Ракоці II 2015-2020, Статуті «Закарпатського угорського інституту ім.Ф.Ракоці II».

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У Відомостях самооцінювання освітньої програми зазначено, що здійснюються "регулярні опитування студентів стосовно якості освітніх програм в цілому" і "кафедра філології проводить анкетування студентів-філологів. У звіті ЕГ також знаходимо підтвердження того, що здобувачі вищої освіти мають можливість висловити свої побажання щодо ОП на сторінці відділення англійської філології кафедри філології. Щодо залучення роботодавців до визначення цілей ОП та програмних результатів навчання, то у Відомостях про самооцінювання йдеться про "колаборацію з працедавцями", проте не подано доказів системного характеру співпраці (відсутнє посилання на анкети для роботодавців, протоколи засідань кафедри тощо) У звіті ЕГ зазначено, що неофіційне спілкування із роботодавцями із НПП відбувається на постійній основі, тому варто було б формалізувати такі зустрічі, оприлюднювати на офіційній сторінці ЗВО (факультету, кафедри) результати опитувань, а також реакції розробників ОП на побажання та зауваження зацікавлених сторін. Рецензії стейкхолдерів до ОП наявні, проте в них відсутні дати надання рецензій, тому рекомендуємо виправити цей недогляд.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням загальних тенденцій розвитку спеціальності 035 Філологія, досвід провідних вітчизняних (Херсонського державного університету, Вінницького державного педагогічного університету) та низки іноземних ЗВО.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій

для відповідного кваліфікаційного рівня

Загалом ОПП дає можливість досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія (затвердженим 20.06.2019 р. наказом МОН України №871), проте зазначаємо певний громіздкий виклад ПРН у представленій освітній програмі, наприклад, в одну ПРН №19 в ОПП вміщено ПРН №13 і ПРН №17 зі Стандарту; ПРН №20 в ОПП вміщує ПРН №9 та ПРН №12 зі Стандарту та ін. Трапляються випадки дублювання результатів навчання в ПРН, наприклад, ПРН №3 і ПРН №9. Не знаходимо у зазначених ПРН в ОПП результату навчання "Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства", що у Стандарті № 8. А також часткове досягнення результату навчання, зазначеного у Стандарті № 3 "Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі": в ОПП не передбачено набуття знань для застосування сучасних інформаційних технологій для забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі, а ПРН звужено до застосування сучасних методів та технологій, які використовуються для навчання англійської мови і літератури (ПРН №3 та ПРН №9 в ОПП). В ОПП є низка ПРН, що на думку ГЕР, не зовсім відповідають спеціальності, що зазначена в Стандарті з галузі знань 03 "Гуманітарні науки", спеціальності 035 Філологія, зокрема, ПРН № 14, 15, 16,17 та частково ПРН № 3, оскільки вони репрезентують отримання знань з галузі знань 01 "Освіта/Педагогіка".

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої програми 120 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України про вищу освіту. Обов'язкові компоненти освітньої програми складають 75 % (90 кредитів ЄКТС), вибіркові компоненти становлять 25% (30 кредитів ЄКТС). Навчальний план містить цикл загальної підготовки, цикл професійної та практичної підготовки та цикл вільного вибору студента. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) загалом відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти за спеціальністю.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Фіксуємо випадки певного порушення чіткої структури змісту ОПП, що впливає на можливість досягнення цілей ОПП та ПРН. Наприклад, ФК 2 «Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства, орієнтуватися в основних напрямках літератури Великої Британії та США ХХ-ХХІ століть, розрізняти різні жанри художньої творчості й мистецтва» забезпечується в ОПП 2019 р. виключно за рахунок вибірових дисциплін, що ставить досягнення цих ПРН у залежність від реалізації студентом свого права на вибір ОК. Зокрема, це було підтверджено ЕГ під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти за ОПП, коли студент Карпинець Крістіан повідомив про те, що він більше зацікавлений у здобутті перекладознавчих навичок і компетентностей, тож жодної літературознавчої дисципліни він не обрав. Силабуси низки дисциплін вимагають перегляду та кореляції із ЗК, ФК та ПРН, зазначеними у ОПП. Укладачі більшості силабусів не оперують поняттями «Загальна компетентність», «Фахова компетентність», «Програмні результати навчання». У силабусах дисциплін «Педагогіка вищої школи» та «Психологія вищої школи» зазначена галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

У змісті освітньої програми фіксуємо певну невідповідність предметній області визначеної для неї спеціальності 035 Філологія: ОК «Педагогіка вищої школи» та «Психологія вищої школи» розроблені для галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта; відсутні обов'язкові ОК, які б формували ПРН 8, заявленого у Стандарті ВО, а саме: «Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства».

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів за ОПП реалізується через самостійну роботу здобувачів вищої освіти з кожної дисципліни навчального плану на підставі відповідних методичних рекомендацій; вибір тем магістерських досліджень, баз практик, а також через вибір дисциплін навчального плану за власним бажанням. У навчальному

плані за 2019 вибіркова частина складає 30 кредитів ЄКТС та налічує 12 дисциплін. У плані немає парного представлення дисциплін на вибір, хоча про це свідчать семестр викладання ОК та форма контролю. Спостерігаємо певне дублювання дисциплін на вибір у межах пари: "Зарубіжна література ХХ-ХХІ ст. (Літератури країни, мова якої вивчається" та "Актуальні проблеми сучасної зарубіжної літератури" (викладаються у третьому семестрі з формою контролю - іспит). У Відомостях самооцінювання зазначено, що перелік вибірових дисциплін формується випусковою кафедрою, отже формування індивідуальної освітньої траєкторії дещо обмежене, що не дозволяє обирати дисципліни з інших галузей. Тижневе навантаження на студента становить 18 годин у 1,2 семестрах, та 20 годин у 3,4 семестрах.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка студентів за ОПП становить 23 кредити та включає 4 види практики: по 3 кредити на науково-педагогічну, виробничу (перекладацьку) та переддипломну практики, а також 14 кредитів на підготовку магістерської роботи. Всі практики (окрім підготовки магістерської роботи) проходять впродовж 2 тижнів. Згідно з програмою науково-педагогічної практики протягом 2 тижнів студент має відвідати та проаналізувати 5 занять, підготувати 1 лекцію, 1 семінар, 1 практичне заняття, підготувати та провести виховний захід, тощо. Експертною групою виявлено, що студент сам проводить всього 3 заняття, тобто має обмежені можливості відпрацювати навички науково-педагогічної роботи, щоб відповідати кваліфікації "викладач англійської мови та літератури", заявленої в ОПП. Зауважимо, що згідно із Концепцією педагогічної освіти (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>), підставою для присудження педагогічної кваліфікації є обсяг практичної підготовки не менше 30 кредитів. Перекладацька практика (http://okt.kmf.uz.ua/atc/oktatatc/Prohramy_praktik/_perekladaцької_практики.PDF) також триває 2 тижні, під час яких здобувачі вищої освіти мають ознайомитися зі специфікою роботи на підприємствах-базах практик та виконати переклад відповідної документації, у програмі практики обсяг перекладів не зазначений, тому погоджуємося з думкою ЕГ, що складно визначити, чи сприяє така практика формуванню необхідних навичок для отримання кваліфікації "перекладач", зазначеної в ОПП.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

У звіті ЕГ зазначено, що здобувачі вищої освіти за ОП загалом демонструють достатній рівень сформованості соціальних навичок, необхідних у їхній подальшій професійній діяльності.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг фактичного навантаження співвідноситься з обсягом ОП у кредитах. На обов'язкові дисципліни передбачено по 3-5 кредитів, ОК практичної підготовки по 3 кредитів, на підготовку магістерської роботи 14 кредитів. Обсяг вибірових дисциплін по 3-6 кредитів. У навчальному плані за ОП передбачено 120 кредитів ЄКТС (3600 годин). Із них обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти становить 908 год., обсяг самостійної роботи – 2692 годин, що складає 75% (з урахуванням практичної підготовки і кваліфікаційної роботи магістра). Отже, констатуємо значний обсяг самостійної роботи, що може впливати на якість підготовки фахівця з іноземних мов. Перегляд силабусів не дозволив визначити форми, методи контролю та оцінювання самостійної роботи студентів. Погоджуємося з думкою ЕГ, що очевидною є перевантаженість студентів під час практик (науково-педагогічної та перекладацької), коли протягом 2 тижнів вони мають виконати 90 годин самостійної роботи. У ході бесід ЕГ зі студентами виявлено, що студенти не встигають виконати всі поставлені під час практики завдання та оформити документи вчасно. Тижневе навантаження на останньому році навчання за ОПП перевищує 18 годин аудиторних занять, що певною мірою веде до перевантаження студентів.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

У Відомостях самооцінювання вказано, що підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти в ЗВО не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОПП «Філологія (мова і література англійська)» регульовано загальними Правилами прийому до закладу вищої освіти «Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II» у 2020 році. Правила прийому прозорі, не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за цією ОПП.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Вступ на перший курс Магістратури на навчання за цією ОПП відбувається у формі складання ЄВІ та фахового вступного іспиту, передбачених Умовами прийому МОН та Правилами прийому ЗВО Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Вступники, які мають ступінь бакалавра, магістра, ОКР спеціаліста за іншою спеціальністю, складають додаткове фахове випробування. Програма вступного випробування з англійської мови та літератури для вступників на навчання за ОС «магістр» містить перелік змістових модулів і тем, включених до екзаменаційних питань, в обсязі навчальних програм з основних дисциплін навчального плану ступеня бакалавр. Проте ЕГ відмічає, що переліки навчальних дисциплін в програмах не включають літературознавчі компоненти.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регулює Положення про організацію освітнього процесу, розміщене на офіційному сайті ЗВО. У Відомостях про самооцінювання ОПП наявні докази реалізації права на академічну мобільність здобувачів за ОПП.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У Відомостях самооцінювання ОПП зазначено, що механізм визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, знаходиться на обговоренні. У звіті ЕГ зазначено, що керівництво ЗВО підтвердило свій намір рухатися у напрямку удосконалення процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, і затвердження відповідного Положення.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Положення про організацію освітнього процесу в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II (<https://cutt.ly/Uhh86Vs>) регулює використання форм та методів освітньої діяльності. У звіті ЕГ зазначено, що в результаті зустрічей з НПП та студентами зроблено висновок, що академічний персонал продемонстрував повагу до інтересів здобувачів, студенти позитивно охарактеризували систематичні консультації, відкритість НПП до діалогу, що цілком відповідає принципам студентоцентрованого підходу.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація про цілі, зміст, програмні результати навчання, критерії оцінювання в межах окремих ОК надана в силабусах та робочих навчальних програмах, розміщених у вільному доступі на сайті кафедри філології (відділення англійської філології). Проте погоджуємося з думкою ЕГ в необхідності більш коректної підготовки силабусів, адже виявлені такі недоліки: некоректне віднесення дисциплін до обов'язкових чи вибіркового блоку (у силабусах вибіркового дисциплін Соціолінгвістика, Психолінгвістика вказано, що це обов'язкові дисципліни); трапляються випадки, коли результати навчання, зазначені в силабусах, прописані занадто узагальнено (наприклад, знати науково-методологічну базу; вміння використовувати набуті знання у практиці перекладу); у силабусах дисциплін Інформаційні освітні технології у навчанні іноземної мови, Педагогіка вищої школи, Психологія вищої школи очікувані ПРН дисципліни не корелюють з ФК і ПРН, зазначеними в ОПП, що акредитується, та Стандарті вищої

освіти за спеціальністю «Філологія» другого (магістерського) рівня. У силабусах відсутня інформація про форми контролю та оцінювання самостійної роботи в межах ОК.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОПП шляхом їх участі в студентських конференціях, наукових семінарах кафедри, публікації основних положень кваліфікаційних робіт студентів в інститутському науковому віснику «Acta Academiae Veregasisensis». Посилання на організовані конференції подано у Відомостях про самооцінювання.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У результаті експертної оцінки було встановлено, що викладачі займаються науковою роботою, публікують результати своїх наукових розвідок, проходять стажування, беруть участь у науково-практичних конференціях, вебінарах, а також виступають організаторами конференцій на базі свого інституту, що відображено в змісті освіти за цією ОПП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ЗВО здійснює послідовну політику щодо інтернаціоналізації діяльності: програми академічної мобільності, участь у міжнародних конференціях, міжнародне наукове стажування, читання гостьових лекцій в закордонних ЗВО, співпраця з викладачами інших ЗВО і залучення їх до викладання на ОПП. У Відомостях про самооцінювання зазначені ЗВО-партнери, з якими здійснюється міжнародна кооперація. У значній кількості це угорські заклади різного галузевого спрямування, або ЗВО в інших країнах регіональної близькості, в деяких з них викладання ведеться угорською мовою (наприклад, Університет Яноша Шейе – єдиний університет у Словаччині із угорською мовою викладання. Заснований у 2004 р.) Варто було б розширити напрямки міжнародної співпраці таким чином, щоб гарантувати можливість набуття студентами компетентностей в англійській мові, що відповідало б спеціалізації, зазначеній в ОПП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контролю та критерії оцінювання регулюються низкою документів, серед яких: Положення про організацію освітнього процесу в ЗУІ та Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЗУІ. У звіті ЕГ зазначено, що Інформація про форми та методи контролю оприлюднюється заздалегідь усно викладачами на перших заняттях з дисциплін. Усі види контрольних робіт оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Атестація здобувачів здійснюється на підставі вимог Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти у формі захисту кваліфікаційної роботи та з присвоєнням освітньої кваліфікації магістр філології, за професійною кваліфікацією викладач, перекладач.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Забезпечення об'єктивності екзаменаторів та запобігання конфлікту інтересів в Інституті регулюють Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів Національного агентства з питань запобігання корупції. Порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження висвітлюється в Положенні про організацію освітнього процесу у ЗУІ та Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості

освіти. У звіті ЕГ зазначено, що за результатами зустрічей зі студентами та НПП конфліктів інтересів та оскарження отриманих оцінок за час функціонування ОП не було.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЗВО діють документи, які в сукупності достатньо чітко визначають політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу в ЗУІ, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЗУІ, Положення про академічну доброчесність у ЗУІ. Для протидії порушенням академічної доброчесності використовується рекомендована МОН система Unicheck та підписаний договір з ТОВ «Антиплагіат». Задля ефективнішої роботи системи запобігання плагіату в Інституті призначено штатну посаду координатора цієї системи та визначено відповідальну особу для роботи з системою «UniCheck» на кожній кафедрі. У звіті ЕГ зазначено, що за результатами зустрічей зі здобувачами та НПП не встановлено випадків порушення академічної доброчесності. Водночас, серед слабких сторін ЕГ визнає неповну ознайомленість студентів з поняттям «академічної доброчесності» (що спостерігалось під час зустрічі №3 зі здобувачами).

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Проаналізувавши зведену інформацію про НПП, яка подана у Відомостях СО, та у силабусах до ОК, зазначаємо низку зауважень: I. Важко встановити академічну та проф. кваліфікацію деяких викладачів, адже інколи прізвища викладачів, які вказані у Відомостях СО "Таб 2. Зведена інформація про викладачів ОП" та в силабусах відрізняються, наприклад, 1)"Загальне мовознавство" закріплене за проф.Черничко С. С., а в силабусі - проф. Контра Миклош (силабус складений угорською мовою, що значно ускладнює ознайомлення з його змістом для ГЕР), інформація про професійну кваліфікацію Контра Миклош відсутня; 2) "Міжкультурна комунікація" закріплена за проф. Демецькою В.В., а в силабусі - Dr Bánász N., PhD, Associate professor та Anatolij Jablonykó, PhD candidate, Lecturer, інформація про останнього викладача відсутня; 3)"Актуальні проблеми сучасної лінгвістики" закріплені за доц. Горенко О. П., а в силабусі - п.Томаш Врабель. II. До читання низки ОК залучаються викладачі, наукова спеціальність яких не відповідає змісту дисципліни, напр., "Історія перекладу та основи перекладознавства" викладає доц. Баняс Н. Ю., наукова спеціальність якої 10.01.04 Література зарубіжних країн; дисципліну "Цивільний захист" викладає доц. Силадій І. М., к. педагог. наук, спеціальність: 13.00.04 теорія і методика професійної освіти; у силабусі до цієї дисципліни не зазначені публікації викладача, дотичні до дисципліни; дисципліну «Актуальні проблеми сучасної лінгвістики» викладає доц. Горенко О. П, наукова спеціальність якої 10.01.06 – теорія літератури; 10.01.04 –література зарубіжних країн. Дисципліну "Практичний курс англійської мови" викладає старший викладач Сіладі В.В., у відомостях про якого зазначено: Диплом спеціаліста, Закарпатський Угорський Педагогічний Інститут, рік закінчення 2002, спеціальність: 010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Мова і література (англійська) та географія. III. Підвищення кваліфікації НПП ОПП викликає низку запитань: 1)у таб 2 Відомостей СО немає відомостей про підвищення кваліфікації проф. Головача Й. І., Контра Миклош та Anatolij Jablonukó 2) підвищення кваліфікації НПП відбувається здебільшого в одному ЗВО, що має педагогічне спрямування (з 14 викладачів за ОПП 11 проходило підвищення кваліфікації в НПУ ім. М.П. Драгоманова; тематика підвищення кваліфікації у цьому ЗВО, що вказана в таб. 2 Відомостей СО не завжди відповідає змісту дисципліни, що читається викладачем (наприклад, проф. Черничко С. С . пройшов підвищення кваліфікації у НПУ ім. М.П. Драгоманова у 2013, Тема: Викладання укр. мови у школах угорською мовою навчання: лінгвокультурний аспект.) IV. У силабусах списки рекомендованої літератури не відображають повною мірою сучасні тенденції розвитку галузі, адже в 7 силабусах з 16 силабусів з 1994 тільки по 2015 рік, а наявність публікації викладачів, що відповідають змісту дисциплін, які вони читають, часткова.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу через проходження студентами практик на підставі укладених договорів з базами практик (перелік баз практик доданий гарантом), які включають як громадську організацію «Про культура Субкарпатика», Благодійний фонд «Закарпатський центр розвитку та консультацій

Едванс», ТОВ «Юритмікс», так і заклади освіти, зокрема, Фаховий коледж Закарпатського угорського інституту ім.Ф.Ракоці ІІ, проте у звіті ЕГ та Відомостях самооцінювання не знаходимо фактів залучення роботодавців до аудиторної роботи зі студентами за ОПП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Аналіз матеріально-технічної бази ЗВО та кафедри дає підстави стверджувати, що в ЗУІ є можливість забезпечити якісну підготовку фахівців зі спеціальності 035 Філологія. Фінансування інституту відбувається за кошти юридичних і фізичних осіб, також за рахунок благодійної допомоги. Інститут забезпечений навчально- науковим центром, новим оздоровчо-спортивним центром, відкритим спортивним майданчиком, бібліотекою, центром інформатики та гуртожитком з сучасним обладнанням.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Під час експертизи встановлено, що викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до необхідного для навчання, викладацької та наукової діяльності обсягу ресурсів, зокрема, до технології вай-фай, до різноманітних освітніх матеріалів, до спортивних об'єктів, актові зали, а також до факультативних предметів і курсів на всій території закладу.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище не являє собою небезпеки для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В корпусах та аудиторіях було проведено сучасні ремонтні роботи та створено всі належні умови для продуктивної та зручної роботи. У звіті ЕГ зазначено, що під час зустрічі зі здобувачами, було підтверджено, що ЗВО регулярно проводить моніторинг їхніх потреб та інтересів.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Комунікація зі студентами ОП здійснюється безпосередньо на заняттях викладачами, через студентський парламент, через координатора спеціальності та кураторів окремих академічних груп та через інтернет-платформи ЗУІ, де кожен студент має власну електронну адресу і скриньку на корпоративному акаунті. Психологічна підтримка здобувачів в ЗВО здійснюється викладачем-психологом. В інституті працює Відділ контингенту студентів та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, який щороку проводить консультації для студентів-випускників. У Відомостях про самооцінювання зазначено: «ЗУІ має у своєму розпорядженні систему соціальних стипендій, які надаються залежно від сімейного, соціального, медичного стану здобувача та/або членів його родини», що підтвердилось ЕГ під час зустрічей зі здобувачами.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Університет створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, зокрема: триповерховий навчальний корпус обладнаний ліфтом, пандусами, у ЗВО наявні відповідні реабілітаційні

заходи та служби психологічної підтримки. Осіб з особливими освітніми потребами за поданою ОПП немає.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Задля запобігання конфліктів інтересів та різноманітних проявів агресії, психолог проводить регулярний моніторинг «рівня конфлікто- і стресостійкості, рівня агресії та інших характеристик здобувачів вищої освіти». Проводиться анонімне анкетування студентів ОП щодо сексуальних домагань, дискримінації та корупції. Проте відсутнє окреме інституційне Положення про врегулювання вище зазначених питань, натомість алгоритм дій здобувачів, викладачів та інших учасників освітнього процесу у разі виявлення проявів корупції, дискримінації, сексуальних домагань тощо визначається Положенням про академічну доброчесність, яке не охоплює проблеми повністю, а інколи не відповідає зазначеним викликам.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відбуваються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II та Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II. Координацію дій, пов'язаних з вищезазначеними процедурами, здійснює Відділ внутрішнього моніторингу якості освіти. У звіті ЕГ зазначено, що експерти переконалися, що описані в наведених вище документах процедури мають реальне втілення на ОПП «Філологія (мова і література англійська)». Перегляд ОПП відбувається всебічно: в ньому беруть участь проектна група, НПП, здобувачі, зовнішні стейкхолдери, про що свідчать надані гарантом протоколи засідання кафедри філології, а також спілкування ЕГ з відповідними фокус-групами.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування було підтверджено факт того, що НПП прислухаються до студентських пропозицій і зважають на них, формуючи робочі плани навчальних дисциплін. Свої пропозиції та побажання студенти можуть подавати гаранту ОПП, академічному персоналу безпосередньо під час освітнього процесу, залишати на сторінці обговорення ОПП. Підтримуємо думку ЕГ, що слід створити анкети для здобувачів вищої освіти саме в розрізі окремих ОК і налагодити регулярне опитування після вивчення дисципліни.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У звіті ЕГ зазначено, що за результатами зустрічей з роботодавцями ЕГ констатує постійний характер взаємодії з роботодавцями на ОПП «Філологія (мова і література англійська)».

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Під час зустрічі ЕГ з представницею Відділу контингенту студентів та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників Фізеші Ж.С., у ЗВО практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників минулих років є досить поширеною, зокрема проводиться опитування щодо їх працевлаштування.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Відділ внутрішнього моніторингу якості освіти функціонує відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II. Як зазначив керівник відділу Силадій І.М., система внутрішнього забезпечення якості освіти інституту передбачає здійснення моніторингу ОП, щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, рейтингування НПП, забезпечення підвищення кваліфікації академічного персоналу, публічності інформації про ОП, дотримання принципів академічної доброчесності представниками академічної спільноти.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОПП первинна.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У звіті ЕГ зазначено, що політика забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти є пріоритетною в інституті. Наголошується, що кожен член академічної спільноти ЗУІ імені Ференца Ракоці ІІ в межах своєї компетенції несе відповідальність за її реалізацію. Внутрішня система забезпечення якості освіти реалізується на всіх рівнях: здобувачі, кафедра, керівництво ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язки учасників освітнього процесу визначені відповідно до законодавчих і нормативних актів у сфері вищої освіти, регламентуються Розділом 3 Статуту, а також Розділами 9-10 Положення про організацію освітнього процесу в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ (ухвалено рішенням Вченої ради Інституту 28 серпня 2019 р., протокол №3) Всі необхідні документи розміщені у відкритому доступі на сайті ЗУІ в розділі «Інфоцентр».

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У Відомостях самооцінювання у пункті "Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проєкту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів)" зазначена адреса веб-сторінки <http://kmf.uz.ua/uk/propozyciyi/filologija-mova-i-literatura-anglijska-drugij-magisterskij-riven/>, зайшовши на яку бачимо 9 коментарів студентів, проте вони датовані 2020 роком, а ОПП затверджена 30.08.2019. Проєкт ОПП, за словами стейкхолдерів, оприлюднювався заздалегідь, вони давали рекомендації та висловлювали зауваження, проте неформально.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

У відомостях самооцінювання у пункті "Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) подана адреса, за якою знаходимо розміщену ОПП 2019 року, проте дата розміщення ОПП не зафіксована. У звіті ЕГ зазначено, що за словами учасників освітнього процесу, інформація про ОП оприлюднюється заздалегідь. [filologija-mova-i-literatura-anglijska-2019/](http://kmf.uz.ua/uk/propozyciyi/filologija-mova-i-literatura-anglijska-2019/)

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1.Рекомендуємо віднайти механізм систематичного залучення зацікавлених сторін до проектування ОПП та визначення її цілей у форматі офіційних зустрічей, опитувань, які б набували регулярного документування та оприлюднення на офіційному сайті ЗВО. 2. Рекомендуємо привести результати навчання в ОПП у повну відповідність до Стандурту вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Рекомендуємо забезпечити досягнення ПРН літературознавчого характеру за рахунок обов'язкових ОК освітньої програми. 2. Рекомендуємо для якісного формування фахових компетентностей викладача англійської мови та літератури і перекладача збільшити обсяг та вдосконалити програми науково-педагогічної та перекладацької практик. 3. Рекомендуємо розглянути можливість запропонувати більш широкий спектр дисциплін вільного вибору із залученням тих ОК, які викладаються іншими кафедрами ЗВО. 4. Рекомендуємо описати в силабусах освітніх компонентів форми, методи контролю й оцінювання самостійної роботи студентів, що є значною часткою в освітньому процесі за ОПП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1.Рекомендуємо передбачити у програмі вступного випробування оцінювання літературознавчої підготовки вступників відповідно до спеціальності 035 Філологія та відповідно до спеціалізації "Мова та література англійська", зазначеної в ОПП. 2. Рекомендуємо ввести в дію Положення про визнання у Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті та активізувати роботу по заохоченні здобувачів за ОПП до отримання знань у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1.Рекомендуємо програмні результати навчання в силабусах привести у відповідність до ПРН, зазначених у Стандарті вищої освіти другого (магістрського) рівня та зазначених в ОПП. 2. Рекомендуємо продовжувати активну участь у діяльності ЗВО, пов'язаній з інтернаціоналізацією освіти, в такий спосіб, щоб гарантувати здобувачам за ОПП рівномірне формування іншомовних компетентностей з мов, що вивчаються, згідно спеціалізації "Мова та література англійська" в ОПП: основної іноземної мови - англійської, другої іноземної мови -німецької.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1.Рекомендуємо розглянути можливість створення окремого Положення про запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, визначення порядку оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, що спростить доступність інформації з цих питань і не змусить звертатися до наявних сьогодні двох різних Положень, в яких описано процедуру вирішення конфліктних ситуацій. 2. Рекомендуємо започаткувати практику проведення заходів популяризації академічної доброчесності в формі лекцій, семінарських занять, теми, модуля тощо для ознайомлення здобувачів за ОПП з її принципами.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Рекомендуємо розширити можливості підвищення кваліфікації викладачів за ОПП у різних ЗВО України та за кордоном. 2. Рекомендуємо оновити списки рекомендованих джерел у силабусах дисциплін ОПП з метою ознайомлення студентів з сучасним станом розвитку галузі та з метою представлення публікацій викладачів, що відповідають змісту дисципліни. 3. Задля публічності, прозорості і доступності сулабусів до освітніх компонентів рекомендуємо уніфікувати представлення інформації державною мовою та, за потребою, іноземними, що вивчаються . 4. Окрім активної участі роботодавців в організації практики студентів, рекомендуємо віднайти можливість залучати роботодавців також до аудиторної роботи зі здобувачами вищої освіти за ОПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендуємо розробити окреме Положення про процедури вирішення конфліктних ситуацій (корупції, дискримінації, сексуальних домагань тощо).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо удосконалити інституційну систему моніторингу якості вищої освіти шляхом системних опитувань здобувачів щодо кожної ОК, звернути увагу на зворотний зв'язок зі здобувачами освіти після проведення анкетувань через інформування студентів щодо вжитих заходів за результатами опитувань.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо вдосконалити систему опитування зацікавлених сторін з метою вдосконалення і перегляду ОПП, налагодити систему зворотного зв'язку із зацікавленими сторонами у більш формальному вигляді.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛИМАН ІГОР ІГОРЕВИЧ